

ЧЕТВЕРТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «ЯШАР ПРОТИ РУМУНІЇ»

(Заява № 64863/13)

© Переклад з англійської мови та опрацювання цього рішення здійснено: адвокатом, Президентом Спілки адвокатів України, членом Науково-консультативних рад Конституційного Суду України, Верховного Суду та Національної асоціації адвокатів України, заступником голови Галузевої експертної ради у галузі знань 08 «Право», доцентом кафедри кримінального процесу НЮУ ім. Я. Мудрого, кандидатом юридичних наук, доцентом, заслуженим юристом України

Олександром Дроздовим

адвокатом, кандидатом юридичних наук, головним науковим співробітником відділу дослідження проблем прокурорської діяльності у сфері міжнародного прав та впровадження практики ЄСПЛ науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України, доцентом кафедри кримінального права і правосуддя Міжнародного економіко-гуманітарного університету ім. акад. С. Дем'янчука, директором Адвокатського бюро «Дроздова та партнери»

Оленою Дроздовою

студентом 5 курсу 3 групи Факультету адвокатури НЮУ імені Ярослава Мудрого

Циргаїя Дімітрієм

Офіційне цитування: CASE OF YAŞAR v. ROMANIA (application no. 64863/13)

Офіційний текст англійською мовою: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-198637>

РІШЕННЯ
СТРАСБУРГ
26 листопада 2019

Ця постанова стане остаточною відповідно до положень, викладених у пункті 2 статті 44 Конвенції. До тексту можуть бути внесені редакційні правки.

У справі «Яшар проти Румунії»,

Європейський суд з прав людини (четверта секція), засідаючи Палатою, до складу якої увійшли:

Джон Фрідріх Кьолбро (Jon Fridrik Kjølbro), *Голова*,
Юлія Антоанелла Моточ (Iulia Antoanella Motoc),
Бранко Любарда (Branko Lubarda),
Карло Ранцоні (Carlo Ranzoni),
Джорджис Раварані (Georges Ravarani),
Джоліен Щоккінг (Jolien Schukking),
Пітер Пашжолай (Péter Paczolay), *Судді*,
Андреа Там'єтті (Andrea Tamietti), *Секретар секції*,

після обговорення за зачиненими дверима 15 жовтня 2019 року,
виніс наступну постанову, яка була прийнята у той самий день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 64863/13), поданою проти Румунії до Суду на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі - Конвенція) двома громадянами Туреччини, паном Кадіром Дікменом та паном Еролем Яшаром (далі - Заявники), 7 жовтня 2013 року.

2. Заявників представляв пан Матей Іліє Ліяну, юрист, який практикує у м. Бухарест. Уряд Румунії (далі - Уряд) представлял його Уповноважений, на останніх етапах провадження пані Сімона-Майя Теодорою, з Міністерства Закордонних Справ.

3. Пан Ерол Яшар, зокрема, стверджував, що конфіскація його судна була прямим порушенням статті 1 Протоколу №1 до Конвенції.

4. 18 листопада 2014 року Урядом було прийнято скаргу від пана Ерола Яшара, щодо конфіскації його судна; скарги, подані паном Кадіром Дікменом (далі - К.Д.), так, як і деякі інші скарги, подані паном Яшаром, були визнані неприпустимими згідно із пунктом 3 правила 54 Регламенту Суду. Виходячи з цього назва справи була змінена з «*Дікмен та Яшар против Румунії*» на «*Яшар проти Румунії*», в подальшому термін «Заявник» використовується по відношенню до пана Яшара.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. Заявник проживає у м. Чайирли (Туреччина).

A. Пошук та вилучення судна заявника

6. 2 квітня 2010 року К.Д. плавав зі своїм екіпажем у Чорному морі на судні, орендованому у заявника. Судно плавало під прапором Румунії.

7. Румунська берегова охорона подала сигнал з проханням зупинитися на відстані приблизно в 42 морських милях від Св. Георгія та в 68 морських милях від Гура Портіцеї. Оскільки екіпаж спочатку відмовився зупинитися, румунська берегова охорона офіційно наказала їм зробити це, погрожуючи відкрити вогонь. Екіпаж виконав наказ зупинитися, а судно згодом було піддано прикордонному контролю.

8. В ході обшуку, проведеного на палубі судна, берегова охорона не знайшла риби, але виявила незареєстровані знаряддя лову риби, які малі ознаки нещодавнього використання. Вони також встановили, що судно не мало дозволу на зайняття рибним промыслом у виключній економічній зоні Румунії в Чорному морі, що особисто К.Д. не мав дозволу на здійснення рибного промыслу та що судно не вело журнал риболовлі, в якому повинна була бути внесена інформація про здійснення рибного промыслу. Здається, що діяльність була організована К.Д., як капітаном судна, та виконувалася членами екіпажу, без розуміння останніми порушення встановлених законодавством вимог до здійснення рибного промыслу та незаконного підняття Державного Прапора Румунії.

9. Екіпаж звинувачувався у вчиненні злочинів, пов'язаних їх порушенням встановленого законодавством режиму здійснення рибного промыслу в румунських територіальних водах.

10. Судно було супроводжено до гавані м. Констанца, товари та судно було вилучено. За словами заявника, вартість судна становила 800,000 Євро, оскільки воно було обладнане новими двигунами типу Вольво та найновішою технологією електронних карт.

B. Перша кримінальна справа та судимість К.Д.

11. Обвинувальний акт від 9 червня 2010 року було направлено на розгляд до Констанцького окружного суду, К.Д. звинувачувався у вчиненні кримінальних злочинів, передбачених Постановою Уряду про надзвичайні ситуації № 1. 23/2008 з питань рибного промыслу та аквакультури («GEO 23/2008»), оскільки було встановлено, що він не мав дозволу на риболовлю на судні, що він володів та використовував риболовецьке знаряддя без відповідного

дозволу, що він здійснював незаконне зайняття рибним промислом та що він незаконно підняв Державний Прапор Румунії.

12. К.Д., представлений юристом за його власним вибором, а саме паном Ліяну, вирішив повністю визнати свою провину і, таким чином, дотримуватися спрощеної процедури відповідно до статті 3201 Кримінально-процесуального Кодексу (див. пункт 35 нижче).

13. 24 травня 2011 року К.Д. заявив перед судом, що використовував судно на основі усного договору із заявником, який був його власником. Він також зазначив, що хоча він не повідомляв заявника про те, щоб судно покинуло територіальні води Туреччини, після повернення з іноземних територіальних вод екіпаж завжди повідомляв заявника, звідки він ловив рибу, і незважаючи на те, що заявник зазвичай засмучувався від цієї інформації, він все-таки давав їм винагороду за ловлю риби.

14. Заявник подав до суду письмову заяву, затверджену нотаріусом у Стамбулі 27 січня 2011 року. У ній він заявив, що судно, яке було його власністю, було «затримано без його відома в румунських територіальних водах». Він попросив суд повернути йому всю техніку на кораблі (включаючи рибальські сітки). Він зобов'язався ніколи не вступати в румунські територіальні води чи діяти проти румунських законів. Він також залучив копію документів, підтверджуючих його право власності на судно, а також дозвіл на зайняття рибним промислом в турецьких територіальних водах.

15. Незважаючи на кілька запитів суду з проханням викласти свою позицію у справі, Національне агентство з рибальства та аквакультури не відповіло та не сформулювало жодних цивільних позовів.

16. Рішенням від 13 липня 2011 року окружний суд Констанци виніс вирок К.Д. та призначив покарання у вигляді двох років позбавлення волі, умовно. Він також наказав вилучити риболовецьке спорядження та наказав повернути судно заявнику, оскільки не було чітких доказів того, що К.Д. використовував судно в румунських територіальних водах, не без відома заявника.

17. Прокуратура подала апеляційну скаргу проти цього рішення, стверджуючи, що по відношенню до К.Д. також треба застосувати покарання у вигляді сплати штрафу в розмірі 6000 румунських леїв, спираючись на попередню судимість за злочини, пов'язані з порушенням режиму зайняття рибним промислом, а судно заявника має бути вилучено в якості запобіжного заходу, передбаченого статтею 66 GEO 23/2008 (див. пункт 33 нижче).

18. Остаточним рішенням від 30 березня 2012 року Апеляційний суд Констанци прийняв до уваги вимоги Прокуратури, викладені в апеляційній

скарзі, та скасував рішення нижчого суду частково. Суд відмовив у задоволенні вимоги про накладення кримінального штрафу на К.Д.; однак, зазначивши те, що заявника не викликали до суду під час провадження, суд зобов'язав нижчий суд повторно розглянути справу виключно щодо питання застосування спеціальної конфіскації судна заявника та запросити заявника у суд, оскільки зазначений захід може істотно вплинути на його майнові права.

В. Другий розгляд справи: розгляд спеціального заходу про конфіскацію

19. Під час нового розгляду справи К.Д. був представлений паном Ліану, адвокатом заявника під час провадження у Суді (див. пункт 2 вище); заявника було запрошено згідно до умов законодавства. Однак ні К.Д., ні заявник не були присутні на жодних слуханнях у судах першої інстанції чи апеляції.

20. Під час останнього слухання 21 березня 2013 року окружний суд Констанци вперше встановив межі розгляду справи, враховуючи, що до його юрисдикції відноситься лише розгляд питання щодо застосування спеціальної конфіскації судна заявника, решта ж питань справи вже розглянута, з врахуванням усіх кримінальних та цивільних обмежень. Юрист К.Д. погодився з цими висновками.

Тим не менш, він стверджував, що судно не було спіймане в румунських територіальних водах, та це означає, що кримінальне правопорушення, з приводу якого вирішується питання щодо застосування спеціальної конфіскації, не підпадає під юрисдикцію Румунії.

21. Рішенням від 8 квітня 2013 року окружний суд Констанца постановив конфіскувати судно, що належить заявнику, спираючись на статтю 66 GEO 23/2008 (пункт 33 нижче). Суд зазначав, що довжина риболовних мереж, розгорнутих у глибоких морях, прямо вказує на те, що судно обов'язково використовувалося для незаконного зайняття рибним промыслом, що є кримінально караним діянням, за який К.Д. було засуджено, та що без судна риболовна діяльність в Чорному морі була б неможливою. Суд постановив, що не має значення, знав заявник, чи не знав за яким призначенням використовувалось судно, оскільки згідно із статтею 66 GEO 23/2008 захід конфіскації не був би обумовлений суб'єктивним ставленням власника судна в тому випадку, якщо б власник не був також винним; З цього приводу стаття 66 відображає спеціальну норму, відходячи від загальної норми (тобто статті 118 Кримінального кодексу, далі "КК"; див. пункт 34 нижче).

22. К.Д. і заявник, яких представляв пан Ліану, оскаржили це рішення.

23. У апеляційній скарзі, поданій від імені К.Д., його представник пан Ліану висунув наступні аргументи.

24. По-перше, він стверджував, що визначення виключної економічної зони Румунії є суперечливим, оскільки, за відсутності спеціального регулювання в Конвенції Організації Об'єднаних Націй про морське право, це повинні були вирішувати відповідні прибережні держави, чого в цій справі не сталося.

25. Він також посилався на пункт 6 статті 118 КК (див. пункт 34 нижче), який передбачає, що майно, яке необхідне для забезпечення існування або інструменти, що потрібні для здійснення особистої професійної діяльності засудженого та осіб, на яких може істотно вплинути застосування конфіскації, не повинні бути конфісковані. Він стверджував, що єдиним джерелом доходу заявника була оренда судна та пов'язане з ним зайняття рибним промислом. Він також зазначив, що спеціальна конфіскація застосовується у випадках, коли це майно буде служити потенційною компенсацією шкоди потерпілим; він стверджував, що у подібних випадках, коли вирішується питання застосування спеціальної конфіскації, національні суди зобов'язували здійснювати конфіскацію лише у вигляді грошового еквівалента (див. національну практику, пункт 36 нижче).

26. У протоколі останнього засідання від 20 червня 2013 року вказується, що К.Д., а також заявник оскаржили застосування спеціальної конфіскації та посілалися на положення пункту 1 (б) статті 118 ЦК (див. пункт 34 нижче), де зазначено, що майно, яке використовується для вчинення кримінального правопорушення, не повинно бути конфісковано, якщо воно належало іншій особі, яка не була обізнана про мету його використання. Вони заявили, що судно та риболовне обладнання є власністю заявника та що останній не знав про їх використання К.Д. у виключній економічній зоні Румунії. За їх словами, конфіскація судна була непропорційна природі та тяжкості правопорушення, враховуючи значну цінність судна та відсутність завданої шкоди. Вони стверджували, що ніякої шкоди не заподіяно і що жодна громадська організація чи потерпіла сторона не приєдналися до вимог у провадженні. У зв'язку з цим вони просили, щоб у разі встановлення необхідності застосування будь-якого заходу конфіскації, його було вжито відповідно до пункту 2 статті 118 ЦК у вигляді грошового еквіваленту в розмірі 10 000 євро.

27. Остаточним рішенням від 26 червня 2013 року (розробленим 15 липня 2013 року) Апеляційний суд Констанца відхилив апеляційну скаргу заявника та залишив рішення суду нижчого суду без змін.

28. Не посилаючись жодним чином на аргументи, викладені від імені К.Д., щодо питання юрисдикції (див. пункт 24 вище), апеляційний суд визнав положення *lex specialis* GEO 23/2008 такими, що застосовуються до справи, визначивши конфіскацію судна обов'язковою відповідно до статті 66. Суд, тим не менш, оцінив добросовісність та обізнаність заявника неправомірної мети використання його судна, у значенні статті 118 КК.

29. Таким чином, суд встановив, що наявність на борту декількох інструментів, що використовуються спеціально для незаконного заняття рибним промислом, свідчить про недобросовісність заявника. Крім того, на момент затримання судно не мало ані дозволу на риболовлю, ані дозволу на використання риболовного обладнання. Отже, суд визнав, що невинність заявника не може бути встановлена ("nu se poate susține inocența reclamantului"), тоді як його письмова заява, затверджена нотаріусом (див. вище пункт 14), не є достатньою для доведення його добросовісності, оскільки це жодним чином не підтверджується іншими доказами.

30. Суд також постановив, що конфіскація у вигляді грошового еквіваленту в цій справі неприйнятна з огляду на той факт, що застосований вид конфіскації пропорційний тяжкості кримінального правопорушення та мірі наслідків, які могли б бути спричинені з економічної та екологічної точки зору, а саме потенційної шкоди захищеним рибним запасам у Чорному морі. У цьому контексті суд посилався на часті травми дельфінів та інших видів, спричинені саме цим видом злочинної діяльності.

D. ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК ПОДІЙ

31. Уряд заявив, що у 2013 році вартість судна була оцінена спеціальною оціночною комісією, яка виявила у своєму звіті від 14 листопада 2013 року, що судно має амортизацію 81%.

32. Було опубліковано кілька заявок на проведення публічного аукціону. За підсумком, судно було продано приватній стороні 8 серпня 2016 року за ціною 8 500 RON (приблизно 1900 євро), що відображало сильне знецінення вартості судна. Гроші були зібрані Державним казначейством 27 вересня 2016 року.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ПРАКТИКА

A. Національне законодавство

33. У пункті 1 статті 66 Постанови про надзвичайні ситуації Уряду № 23/2008 про риболовлю та аквакультуру ("GEO 23/2008") зазначено:

Стаття 66

«(1) Рибальські судна та обладнання, тварини, транспортні засоби, вогнепальна зброя та будь-яке інше майно, яке використовувалось для вчинення кримінального правопорушення, підлягають вилученню до вирішення питання про арешт майна або його повернення.»

34. Відповідні положення статті 118 Кримінального кодексу («КК»), чинні на момент подій, містять наступне:

Стаття 118

«(1) Спеціальна конфіскація застосовується щодо:

...

(б) майна, яке використовувалось для вчинення кримінального правопорушення, якщо воно належало злочинцю, або якщо воно належало третій особі, якій було відомо про злочинну мету його використання ...

...

(6) Суд не може виносити ухвалу про конфіскацію майна, яке необхідне для забезпечення існування, або призначене для обов'язкового щоденного використання, або інструментів, що потрібні для здійснення особистої професійної діяльності засудженого та осіб, на яких істотно може вплинути застосування конфіскації.

35. Стаття 320¹ Кримінально-процесуального кодексу, яка діяла у відповідний час, передбачала здійснення спрощеного провадження у випадку, коли обвинувачений повністю визнав свою вину і погодився, що суд буде покладатися виключно на докази, надані на стадії розслідування, в обмін на більш м'яке покарання, зменшене на третину, у разі винесення обвинувального вироку.

В. Практика національних судів

36. Вітчизняна практика, на яку посилається заявник, демонструє, що, з одного боку, такий захід як спеціальна конфіскація слід застосовувати лише тоді, коли майно служить потенційною компенсацією (рішення Апеляційного суду Констанци № 717/16 вересня 2003 року). З іншого боку, судовими рішеннями № 963 від 18 жовтня 2012 року та № 1017 від 3 листопада 2011 року Апеляційного суду Констанці демонструється, що натомість суд мав призначити конфіскацію у вигляді грошового еквіваленту у розмірі 10000 євро відповідно до пункту 2 статті 118 ЦК з огляду на те, що грошова вартість судна, про яке йдеться, було в багато разів вищим за будь-яку потенційну шкоду.

37. Уряд представив точку зору, сформульовану національними судами в межах територіальної юрисдикції Апеляційного суду Констанци. Суди зазначили, що їх незмінний підхід стосовно предмета справи завжди полягає у аналізі дії пункту 2 статті 118 ЦК у поєднанні зі статтею 66 GEO 23/2008, яка базується на питанні чи була вартість судна непропорційною порівняно з характером та тяжкістю злочину, наслідками злочину та роллю, яку відіграло судно у вчиненні злочину. Цей підхід був чітким і передбачуваним, оскільки у значенні конфіскації, яка вказана у статті 66, вона не була автоматичною, але завжди оцінювалася відповідно до конкретних обставин кожного випадку. відповідна судова практика, в якій судами виносилися рішення щодо конфіскації інших турецьких суден була подана, суди вказували на частоту правопорушень,

подібних до випадків у цій справі, вчинених рибальськими екіпажами, які плавали під турецьким прапором. Суди також зазначили, що часто застосовується практика приховування реального власника судна шляхом реєстрації його на ім'я іншої особи від його командира, щоб запобігти рішенню про потенційну конфіскацію судна у третьої особи.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПРОТОКОЛУ № 1 ДО КОНВЕНЦІЇ

38. Заявник скаржився на те, що конфіскація його судна стала незаконним та непропорційним втручанням у його право мирного володіння своїм майном. Він посилався на статтю 1 Протоколу № 1, в якій сказано:

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів.»

A. Прийнятність

39. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у значенні пункту 3 (а) статті 35 Конвенції та не є непринятною за будь-яких інших підстав. Тому її слід визнати прийнятною.

B. Суть

1. Доводи сторін

(а) Заявник

40. Заявник стверджував, що конфіскація його судна була протиправною з посиланням на той факт, що його дії не підпадали під юрисдикцію Румунії, оскільки на момент арешту судно не знаходилось у виключній економічній зоні Румунії. У зв'язку з цим він підкреслив, що між відповідними прибережними державами не було укладено двосторонніх договорів, що встановлювали б відповідні виключні економічні зони.

41. Далі він стверджував, що міра конфіскації була непропорційною з огляду на вартість судна по відношенню до шкоди, фактично завданої внаслідок

вчинення кримінального правопорушення - шкоди, якої, за його словами, насправді не існує, з урахуванням відсутності будь-яких цивільних вимог будь-якої потерпілої сторони у кримінальному провадженні.

42. Крім того, влада Румунії не застосувала відповідних положень пункту 2 статті 118 ЦК, які допускали застосування конфіскації у вигляді грошового еквіваленту, як це проілюстровано судовою практикою Апеляційного суду Констанці (див. пункт 36 вище).

(б) Уряд

43. Що стосується питання юрисдикції, то уряд стверджував, що з огляду на географічні координати, що вказують на положення, де судно було конфісковано (див. пункт 7 вище), а саме в межах виключної економічної зони Румунії, юрисдикція Румунії була безперечною. Вони зазначили, що розташування судна мало таку природу, що доцільним було лише потенційне порушення питання юрисдикції стосовно України, і навіть у такій ситуації юрисдикція Румунії визначається відповідно до рішення Міжнародного суду від 3 лютого 2009 року, який встановив зони виключної юрисдикції стосовно цих двох країн. Крім того, уряд стверджував, що К.Д. і його екіпажу було відомо про місцезнаходження судна, а саме про те, що вони перебувають у румунській зоні, виходячи з того, що при наближенні судно виставило прапор Румунії, хоча судно було зареєстроване турецькою владою.

44. Далі уряд стверджував, що оскаржуваний захід був законним, відповідно до положень статті 66 ГЕО 23/2008 у поєднанні з положеннями статті 118 КК (див. вище пункти 33 та 34). Відповідні нормативно-правові акти були чіткими, доступними та застосовувалися у передбачуваному порядку, що підтверджується також відповідною практикою національних судів у межах територіальної юрисдикції Апеляційного суду Констанці (див. пункт 37 вище). Цей захід був необхідний для здійснення контролю за користуванням майна, відповідно до частини другої статті 1 Протоколу № 1, в загальному контексті боротьби з незаконним здійсненням рибного промислу та захисту біологічних ресурсів виключної економічної зони Румунії.

45. Уряд також зазначив, що вжиті проти заявника заходи були пропорційними з огляду на характер та тяжкість вчиненого правопорушення. Вони також зазначили, що заявник не представив перед національними судами чи Судом жодного документа чи звіту про вартість судна та його обладнання або про те, що судно являло собою єдине джерело доходу за змістом пункт 6 статті 118 ЦК. Ухвалюючи конфіскацію судна, що належить заявнику, національні суди оцінили не лише відповідність до статті 66 ГЕО 23/2008, але й аспекти, що стосуються його власної поведінки стосовно кримінального правопорушення, вчиненого К.Д. За підсумками змагальної процедури, де заявник, представлений адвокатом за своїм вибором (див. пункт 22 вище), мав можливість висувати

докази та подавати аргументи, суди встановили, що його добросовісність не підтверджується достатніми доказами; отже, винятки щодо конфіскації, передбачені статтею 118 КК, не застосовувались.

2. Оцінка Суду

(а) Застосування норм

46. Суд зазначає, що конфіскація судна заявника становила втручання у його право на мирне володіння своїм майном. Жодна зі сторін не оспорювала цього.

47. Стаття 1 Протоколу № 1, яка гарантує право на захист власності, містить три різних положення: «перше положення, передбачене в першому реченні першого пункту, має загальний характер та проголошує принцип мирного володіння майном; друге положення, яке міститься в другому реченні першого пункту, стосується позбавлення майна та ставить його під певні умови; третє положення, зазначене в другому пункті, визнає за державами-учасницями право на здійснення, серед іншого, контролю за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів. Проте ці три положення не є «відокремленими», тобто, непов'язаними одне з одним. Друге та третє положення стосуються конкретних випадків втручання в право на мирне володіння майном, а тому їх слід тлумачити у світлі загального принципу, проголошеного в першому положенні (див. *AGOSI проти Сполученого Королівства*, від 24 жовтня 1986 року, пункт 48, серія А № 108, та *Centro Europa 7 S.r.l. та Di Stefano проти Італії* [ВП], № 38433/09, пункт 185, ЄСПЛ 2012).

48. У цій справі конфіскація застосовувалась з метою запобігання подальшого використання для вчинення інших правопорушень на шкоду суспільства судна заявника, яке за рішенням суду використовувалось незаконно.

49. Суд зазначає, що конфіскація судна заявника була постійним заходом, запровадження якого становило остаточну передачу права власності (див. *Agonski проти колишньої Югославської Республіки Македонії*, № 16225/08, пункт 30, від 17 вересня 2015 року; та навпаки, *JGK Statyba Ltd та Guselnikovas проти Литви*, № 3330/12, пункт 115, від 5 листопада 2013 року та *Hábenczius проти Угорщини*, № 44473/06, пункт 28, від 21 жовтня 2014 року). Уряд не заперечував, що заявник мав можливість вимагати відновлення його права володіння (див. навпаки, *С.М. проти Франції* (ухвала), № 28078/95, ЄСПЛ 2011-VII). Отже, Суд вважає, що за обставинами даної справи застосування цього заходу є прямим позбавленням майна (див. *В.К.М. Lojistik Tasimacilik Ticaret Limited Sirketi проти Словенії*, № 42079/12, пункти 37-38, від 17 січня 2017 року та *SC Service Benz Com SRL проти Румунії*, № 58045/11, пункт 30, від 4 липня 2017 року).

(б) Відповідність до статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції

(i) Загальні принципи

50. Суд повторює, що для того, щоб рішення було сумісним зі статтею 1 Протоколу № 1 до Конвенції, втручання у право на мирне володіння майном має здійснюватися «в інтересах суспільства» та «на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права». Втручання повинно досягти «справедливого балансу» між вимогами загального інтересу суспільства та вимогами захисту прав і основних свобод людини (див. *Споронг і Лонрот проти Швеції*, пункти 69 та 73, серія № 52, від 23 вересня 1982 року, та *SC Service Benz Com SRL проти Румунії*, № 58045/11, пункт 28, від 4 липня 2017 року).

51. Визначаючи це, суд визнає, що держава має широкі повноваження щодо обрання видів обмежувальних заходів, які мають бути застосовані, а також щодо питання, чи виправдані наслідки для досягнення мети, що переслідується, з точки зору загальних інтересів (див. рішення у справі *G.I.E.M. S.r.l. та інші проти Італії*, № 1828/06 та 2 інші, пункти 292-293, від 28 червня 2018 року, з подальшими посиленнями, та цитоване вище рішення у справі *B.K.M. Lojistik Tasimacilik Ticaret Limited Sirketi*, пункт 39). Необхідний баланс не буде досягнутим, якщо на відповідну фізичну особу або осіб буде покладено окремий та надмірний тягар (див. цитовані вище рішення у справах *Споронг і Лонрот*, пункт 73 та *Waldemar Nowakowski проти Польщі*, № 55167/11, пункт 47, від 24 липня 2012 року).

(ii) Застосування загальних принципів у цій справі

Відповідно до закону

52. Щодо питання, чи було втручання у право власності заявника законним, Суд зазначає, що оскаржена конфіскація відбулася відповідно до відповідних положень GEO 23/2008, читати в поєднанні з положеннями статті 118 ЦК (див. пункти 33 та 34 вище).

53. Оскільки заявник заявляв про порушення принципу законності, посилаючись на недостатню юрисдикцію румунських судів (див. пункт 40 вище), Суд зауважує, що під час першого розгляду справи К.Д. опосередковано, а заявник прямо погодилися з тим, що правопорушення відбулося в румунських територіальних водах, тим самим зробивши румунське законодавство застосовним (див. пункти 12 та 14 вище).

54. Крім того, кримінальне провадження закінчилося 30 березня

2012 року засудженням К.Д. за злочин, який спричинив застосування обмежувального заходу щодо судна заявника. Висновки, зроблені судом з цього приводу, стали *res judicata*, справа направлена на перегляд в частині конфіскації, яка мала би бути вирішена в змагальній процедурі, в ході якої заявник також був викликаний на законних підставах (див. пункт 18 вище).

55. На завершення, Суд зазначає, що згідно з матеріалами справи, питання про те, чи заявляв позивач про непідсудність справи перед національними судами в рамках другої групи проваджень, як і раніше викликали сумніви (див. пункти 23 та 26 вище). Хоча вірним є те, що таку саму заяву висунув і К.Д., Суд вказує, що цей факт судами було опосередковано відхилено після встановлення обсягу та меж повторного судового розгляду (див. пункти 20 та 27 вище).

56. Суд повторює, що в будь-якій системі права національні суди повинні тлумачити положення норм матеріального кримінального права, щоб визначити, посилаючись на структуру кожного правопорушення, чи враховані всі складові правопорушення (див. Plechkov проти Румунії, № 1660/03, п. 70, від 16 вересня 2014 року). Суд також підкреслює, що дослідження та визначення меж виключної економічної зони та існування зобов'язань покладених на Румунію щодо такої зони не відноситься до його компетенції (див., *mutatis mutandis*, цитоване вище рішення у справі Plechkov, пункт 67).

57. З урахуванням вищевикладеного, Суд не вбачає жодних ознак свавілля в розглянутому тлумаченні, що стосується застосовного національного права, яке залишалося розумно передбачуваним за змістом практики Суду (див. *Лекіч проти Словенії* [ВП], № 36480/07, пункт 95, від 11 грудня 2018 року; в контексті статті 7 Конвенції, *Previti проти Італії* (ухв.), № 45291/06, пункт 283, від 8 грудня 2009 року).

58. Отже, Суд дійшов висновку, що втручання було відповідно до закону.

Законна мета

59. Суд визнає, що оскаржуване втручання мало законну мету запобігання злочинам, пов'язаних з незаконним зайняттям рибним промислом в Чорному морі; оскільки така діяльність є серйозною загрозою для біологічних ресурсів в цьому районі, ця мета відповідає загальним інтересам.

Пропорційність

60. Що стосується досягнення справедливого балансу між засобами, використаними національними органами влади з метою запобігання злочинам, пов'язаним з незаконним виловом у Чорному морі, та захистом прав власності

заявника, Суд повторює, що такий баланс залежить від багатьох чинників, а поведінка власника майна є одним з елементів усіх обставин, які слід враховувати (див. цитоване вище рішення у справі *AGOSI*, пункт 54). Суд повинен розглянути питання про те, чи застосовні у даній справі заходи, що дозволяють обґрунтовано враховувати ступінь вини або обережності, що властиві заявнику, або, принаймні, взаємозв'язок між його поведінкою та порушенням закону що сталося; а також, чи надавали йому відповідні заходи розумну можливість направити свою справу до відповідних органів (там само, пункт 55). Щоб з'ясувати, чи були ці умови дотримані, слід всебічно переглянути загальну дію заходів (див. цитоване вище рішення у справі *B.K.M. Lojistik Tasimacilik Ticaret Limited Sirketi*, пункт 43).

61. Що стосується фактів даної справи, Суд спочатку зазначає, що судно було конфісковано в рамках кримінальної справи проти К.Д., який заявив, що користується ним на основі усної домовленості із заявником (див. пункт 13 вище). Останній не був звинувачений у тому провадженні, в якому К.Д. був засуджений за спрощеною процедурою, на основі визнання своєї вини. (див. пункти 12-18 вище). Оскільки національні суди вважали, що захід конфіскації не було застосовано за результатами змагальної процедури, оскільки заявника не викликали до суду, судовий розгляд було розпочато спочатку, щоб дозволити власнику судна надати будь-які аргументи та докази, які він вважав відповідними стосовно відповідного заходу (див. пункт 18 вище).

62. Розпочатий спочатку судовий розгляд стосувався питання про те, чи були вилучення та конфіскація законними та вільними від свавілля, де заявник був викликаний та представлений адвокатом за власним вибором та, дотримуючись принципу змагальності, заявник мав можливість подати докази та аргументи, які він вважав необхідними для захисту своїх інтересів.

63. Після закінчення цього провадження національними судами було встановлено, що заявник повинен був знати, що судно використовувалось для вчинення злочину. Щоб дійти такого висновку, апеляційний суд надавав значення тому факту, що у судна не було ані дозволу на зайняття рибним промислом, ані будь-якого дозволу на використання знарядь лову риби. Наявність на борту декількох інструментів, що використовувались спеціально для незаконного зайняття рибальством, про які заявник стверджував як про своє власне майно, було ще одним свідченням його недобросовісності (див. пункт 29 вище). Ніщо в матеріалах справи не свідчить про те, що румунські суди діяли свавільно, при оцінці доказів, поданих до них заявником з цього приводу.

64. Крім того, урівноважуючи заперечені права, національні суди посилаються на тяжкість злочину, скоєного з використанням конфіскованого судна, і вважають, що конфіскація у вигляді грошового еквіваленту не може бути домірним заходом (див. вище пункт 30). У цьому контексті Суд вважає доречним той факт, що заявник не представив доказів перед національними судами щодо

вартості судна, яка нібито була в багато разів вищою за будь-яку потенційну шкоду (див. пункти 10 та 41 вище) та факт, що оренда судна була його єдиним джерелом доходу (див. параграф 25 вище). У зв'язку з цим Суд не може не відзначити, що через сильну амортизацію судно в кінцевому рахунку було продано приблизно за 1900 євро (див. пункти 31-32 вище).

65. Вищевикладені міркування є достатніми для того, щоб Суд міг зробити висновок про те, що, зважаючи на широкі повноваження щодо обрання виду обмежувального заходу, яку мають національні органи влади в цій галузі, конфіскація судна заявника не покладала на нього надмірного тягаря.

66. Відповідно, не було порушення статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятою;
2. *Постановляє*, що порушення статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції не було.

Учинено англійською мовою та повідомлено 26 листопада 2019 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Андреа Там'єтті
(Andrea Tamietti)
Секретар секції

Джон Фрідріх Кьолбро
(Jon Fridrik Kjølbro)
Голова